

Ꞗꞗꞑꞑꞑ Sën Paulus Kevu Vu Kerisi-yi-alam Vu Galata

1 ¹ Sa sinarë Paulus sënë, sa su haꞗo niwëëk vu mehõnon rë, log mehõnon ti su ggooin sa raꞗ in huk sagi rë. Gaꞗ Yesu Kerisi ggooin sa raꞗ, luho hil Amad Anutu sën ꞗo yi vër in alam-diiksën lo. ² Sa ving hil arid lo pin sën denedo ving sa agi, he ꞗevu ꞗꞗꞑꞑꞑ sënë yõk vu ham sën Kerisi-yi-alam ham lo pin vu distrik Galata. ³ Hil Amad Anutu luho Mehõbõp Yesu Kerisi degevonꝓ semusën vu ham bedegevonꝓ beham ayomin gëp revuh. ⁴ Geyiꞗ Yesu sagi sën loꞗ yah hil bed mediik in hil nꝓaa nipaya, yoh vu sën hil Amad Anutu kwa vo benër vu yi lo. Vonꝓ nebë sënë in bë geꞗo hil vër in nꝓaa nipaya sën nepelëpin hil vu dob agi, ⁵ om hil gaꞗo arë ꞗaꞗ na vavunë kesuu nꝓaa pin degwata los degwata. Yõnon.

Yiꞗ Bengõ Nivesa Timu Neggëp

⁶ Sa ꞗenug ya in ham, in ham pevis beruu demimin vu Mehõ sën ggooin ham raꞗ bevonꝓ semusën vu ham in bë ham natu Kerisi-yi-alam lo. Log ham wërin ham yah menesepa loꞗ gaꝓek agga ngwë. ⁷ Rëꞗ mu gaꝓek agga ngwë su neggëp rë, gaꞗ yiꞗ alam vahi denevonꝓin bë dekepë ham, gedenevonꝓin bë depekwë Kerisi yi Bengõ Nivesa sënë benatu agga ngwë ꞗaꞗ. ⁸ Om nabë he ma angër ti vu yaꝓek pekwë Bengõ Nivesa sën he nër rangah vu ham wirek lo benatu bengõ agga ngwë ꞗaꞗ, og Anutu rëꞗ kevoꝓ yi bemala nama. ⁹ Senër vorot gesa bë nanër beron ngwë gökin nabë: Bë mehõti pekwë Bengõ Nivesa sën ham nꝓo lo benatu Bengõ agga ngwë ꞗaꞗ, og Anutu rëꞗ kevoꝓ mehõ sagi bemala nama. ¹⁰ Nebë saga, om maꞗ ham kwamin nevo bë sa nanër nebë sënë in bë mehõnon degelë sa nivesa ma, Anutu gelë sa nivesa? Ma ham kwamin nevo bë sa nehevonꝓin bë mehõnon degeꞗo sa ꞗaꞗ-a? Bë nabë saga og maꞗ sa su rëꞗ natu Kerisi yi hur ti bemedo rë, gaꞗ sëꞗ gevu na.

Degwa Sën Paulus Tu Sinarë

¹¹ Rëꞗ arig lo, sa nanër vu ham yõnon nabë Bengõ Nivesa sën senër rangah lo su mehõnon hir gaꝓek rë. ¹² Log mehõ la su denër tato vu sa

rë, gesu denetahu sa loḵ rë, gaḵ Yesu Kerisi yö tateḵin vu sa beserak ni. ¹³Maḵ ham ngo sa bengög ggovek ya bë sa alam Yuda ti besa medo nesepa loḵ hir Horek niwëëk rot-a? Lob sa nedeḡinengin ngaa maggin rak Kerisi-yi-alam rot gesa su kwaḡ paya in sir rë, gaḵ sa nevasap sir rot.

¹⁴Log maḵ ham ngo bë sa niḡ wëëk rot beḵesuu alam Yuda sën he rig loḵ ti lo pin, in sa nesepa loḵ alam ggev wirek hen hir ḡaḡek pin. ¹⁵Rëḵ mu sa nahën nare loḵ ataḡ ayo log Anutu ggooin sa rak bevong yi semusën vu sa in bë rëḵ geḵo sa nah vu yi. ¹⁶Lob tato Nalu vu sa in bë sa nanër yi Bengö Nivesa ranḡah vu alam dahis. Nebë saga, lom sa su nesero mehö ngwë in bë ḡaḵo kwa vu yi rë. ¹⁷Gesa su ya Yerusalem balam sën detu sinarë muḡinsën lo detahu sa rë. Gaḵ sa ḵedi rak pevis beseya distrik Arabia loḵ tum sa sesor meyom verup Damaskus. ¹⁸Lob sa nado Damaskus ta löö rë, loḵ mëm seya verup Yerusalem in bë ḡalë Pita, lob seya verup nado soda luu ving yi. ¹⁹Rëḵ sa su halë sinarë vahi ving rë, gaḵ yik sa halë Mehöböp ari Yakobus mu. ²⁰Lom ḡaḡek sën sa ḵevu-ë, og yönon meneggëp Anutu mala, sa su nehekuung rak rë.

²¹Nebë saga, lob sa nado Yerusalem ggovek, loḵ mëm seya distrik Suria los Kilisia, ²²galam sën denesepa loḵ Kerisi vu distrik Yudea lo denahën gesu denerak sa niḡ rë. ²³Gaḵ yik denḡo mu bë mehö sën nevongin bë kevoh sir wirek lo, mëm gwëbeng nenër ranḡah bë alam ayoj na timu vu Yesu. ²⁴Denenḡo nebë saga lob mëm denëḵo Anutu arë rak in sa.

Sinarë Vahi Pin Deyoḡekin Bengö Nivesa Sën Paulus Nenër Ranḡah Lo

2 ¹Lob sa nado rot beta nemadluho-bevidek-lubelluu ggovek ya, loḵ mëm alöö Barnabas luho Titus sepa he bayah verup Yerusalem ggökin. ²Seyah verup in Anutu tato ḡaḡek ti vu sa bë sa ḡevong nabë saga. Lob mëm he los alam ggev lo ngo nado, lob senër Bengö Nivesa sën senër ranḡah vu alam dahis lo tato vu sir. Sa hevong nebë sënë in sa nehevongin bë deḡaḵ ngaa sën sa nehevong lo los ngaa sën sëḵ ḡevong lo ni bedengoḡekin.

³Lom deyoḡekin bemëm Titus sën alu nesepa he lo, og yi Grik ti rëḵ su denër bë gerah* navi rë gema! ⁴Yönon, hil arid lo vahi denenër bë gerah rëḵ ma. Rëḵ mu su hil arid sën Kerisi-yi-alam sir yönon lo rë, gaḵ denekuungin he bë hil arid sir gedenyum vunsën loḵ he supinsën. Denevongin bë deḡaḵ ni nabë Kerisi ḵo hil vër in Horek sën deḡinengin hil wirek lo, og mëm denaduu hil bedevong hil behil aḡevok Horek babu gökin medeḡinengin hil nah. ⁵Loḵ sa niḡ lëlin bë su dedahun ḡaḡek anon sën neggëp loḵ Bengö Nivesa lo in ham, om sën sir alam los arëj rëḵ ma gesa su nahöneng in malaj rë. Gaḵ sa niḡ wëëk rot bë he su ḡebë nengamin vu hir ḡaḡek.

⁶Lob alam sën arëj neggëp nebë sir ggev lo, rëḵ sa su nahöneng in sir in sir alam ggev rë. Gaḵ Anutu nelë hil pin neggëp ti og su denenër ḡaḡek

ti ya ving Bengö Nivesa sën sa nanër rangah lo rë. ⁷Gaḵ yikḵ denenër bē, “Yönon, Anutu ggooiḵ hongḵ raḵ in bē ḡenanër Bengö Nivesa rangah vu alam sën su denerah* navij rë lo. Nebë sën ggooiḵ Pita raḵ in bē nanër Bengö Nivesa rangah vu alam sën denerah* navij lo.” ⁸In Anutu nevonḡ Pita netu alam sën denerah* navij lo hir sinarë, log nevonḡ niwëëḵ vu sa ving in bē sa ḡevonḡ huk nabë saga vu alam-yu-ngwë. ⁹Lom mëm Yakobus lööho Pita lu Jon sën detu Yesu yi dub vabuung yi mudeng lo, deraḵ ni bē Anutu nelë sa nivesa. Lom dejom alu Barnabas nemamin in bē tato nabë he pin nalokḵ vu he menehevonḡ huk timu bemëm alu rëḵ ana vu alam-yu-ngwë. Gesir mëm dena vu alam sën denerah* navij lo. ¹⁰Lob yikḵ lööho denër ḡaḡek timu vu aluu bē he rëḵ kwamin bo alam sën deneraḵ vu in nḡaa lo badokḵ vu sir, lob sa kwaḡ nevo ḡaḡek saga bē nivesa in senḡo kwaḡ vo muḡin.

Paulus Nër Pita Yi Nḡaa Nipaya Rangah

¹¹Saga ggovek, lokḵ tum nahub gePita verup vu he ggëp Antiok lob sa hevonḡ ḡaḡek raḵ yi raḵ mala, in vonḡ paya nebë sënë. ¹²Negga nos ving alam-yu-ngwë sën detu Kerisi-yi-alam lo. Lokḵ tum Yakobus yi mehö la ya deverup, lob tah yi ya gesu negga nos ving sir ggökin rë in neggöneng in alam sën denenër niwëëḵ bē hil pin gerah* navid lo. ¹³Lob alam Yuda vahi desepa lokḵ vaha medenevonḡ nebë saga ving, lob Barnabas ving. Kwa ya vu alam Yuda saga ving betah yi in alam-yu-ngwë.

¹⁴Sa halë sënë bē su denesepa lokḵ Bengö Nivesa niröp rë, lob senër vu Pita galam pin vare denenḡo. Senër bē, “Hongḵ alam Yuda ti rëḵ mu su genesepa lokḵ alam Yuda vahaj rë, gaḵ genesepa lokḵ alam-yu-ngwë vahaj. Rëḵ ḡenevonḡ maggin vu alam-yu-ngwë bē desepa dokḵ alam Yuda vahaj in va?”

Mehö Sën Ayo Neya Timu Vu Yesu Lo Tu Mehö Yohvu

¹⁵He atamin Yuda bedekoḵ he Yuda, gaḵ he su alam-yu-ngwë benimin paya rë. ¹⁶Rëḵ mu hil araḵ ni bē nabë mehöti sepa dokḵ Moses-yi-horek, og sënë su yoh vu bē ḡevonḡ benatu mehö yohvu rë, gaḵ nabë ayo na timu vu Yesu Kerisi og mëm. Lob he ayomin neya timu vu Yesu Kerisi nebë ham, gaggata ngwë su neggëp rë, om sën he nanër bē hil ayod na timu vu Kerisi Yesu in bē hil natu mehönon yohvu. Gaḵ nabë hil sepa dokḵ Moses-yi-horek, og hil su ayoh vu bē rëḵ natu mehönon yohvu rë. Yönon, nabë mehöti sepa dokḵ Moses-yi-horek, og horek sagi su yoh vu bē dokḵ vu yi begevonḡ yi natu mehö yohvu rë. ¹⁷Om ḡaḡek sën senër bē he Yuda su sepa dokḵ Horek, gaḵ he sepa dokḵ Kerisi nabë ham in he natu alam yohvu lo, og saga tato bē he alam nimin paya nebë ham alam-yu-ngwë. Nebë saga, om maḵ saga nër bē Kerisi vonḡin bē hil sepa dokḵ nḡaa nipaya? Ma rot! ¹⁸Om nabë seḡërin sa nah vu Horek sën sa hevuu ya lo, og maḵ

seyoh paya geseyom. ¹⁹In Horek nër sa bë sêk nadiik bemalağ nama, om sën gwëbeng sa su rëk gebë nengağ vu Horek gökin rë. Gağ sêk malağ sepa Anutu mu mesa ãevonğ noh vu kwa. In yik sënë vonğ bë sediiğ rak ãelepeko* ving Kerisi, ²⁰rëk ma gesa nahën nado vesag. Rëk mu yik su nebë sën senço nado vesag rë. Gağ yik Kerisi sënë nedo vesa loğ sayoğ lob gwëbeng sa nado vesag, in sayoğ neya timu vu Anutu Nalu sën kwa pesivin sa bediiğ loğ yah sa böğ lo. ²¹Sa su rëk juuk Anutu yi semusën sënë rë, gağ nabë Moses-yi-horek yoh vu bë ãevonğ behil natu mehönon yohvu, og Kerisi vasap yi bediiğ meris.

Paulus Tatekin Horek Los Sën Hil Ayod Na Timu Lo Degwa

3 ¹Ham alam Galata! Va vonğ ham-a? In he nër Yesu Kerisi tato vu ham geham rak ni bë diik rak ãelepeko* in ham ggovek ya. Rëk mehöti mağ tonğ ham kwamin ma va om sën ham su nesepa loğ ãagek anon rë-ë? ²Sa bë doğ tepëk in ãagek ti vu ham rë. Mağ ham nesepa loğ Moses-yi-horek lom Anutu vonğ Anon Vabuung vu ham-a? Ma ham ngo Bengö Nivesa beham vonğ ving rëk mëm-a? ³Ham kwamin ma rot, in Anon Vabuung neko ham yom, loğ ham newërin ham yah vu nãaa sën ham nevonğ wirek lo! ⁴Anutu vo semusën nãahisekë vu ham rëk ham kwamin nevo bë nãaa meris-a? Bë ham kwamin bo nabë saga og ham nevasap yi nãaa betu nãaa meris yönon! ⁵Ma mağ Anutu vonğ Anon Vabuung yök vu ham benevonğ nãaa böp loğ ham in ham nesepa loğ Moses-yi-horek-a? Ma nevonğ vu ham in ham nevonğ ving ãagek sën he nër ranğah vu ham wirek lo? Gağ ham nevonğ ving rak he ãagek.

⁶Ham kwamin bo Abraham rë! Dekevu meneggëp loğ Anutu-yi-ãapiya bë, “Ayo neya timu vu Anutu lob Anutu rak ni benër yi bë mehö yohvu.” ⁷Om ham jağ ni nabë alam sën ayoj neya timu vu Anutu lo og Abraham yi mewis sir yönon. ⁸Anutu rak ni wirek beneggëp loğ yi ãapiya bë, alam-yu-ngwë rëk ayoj na timu vu yi lob mëm geço sir nah vu yi. Bengö Nivesa sënë neggëp loğ yi ãapiya vorot, loğ ãagek sën Anutu nër vu Abraham wirek lo nebë, “Sëk ãevonğ semusën vu alam-yu-ngwë pin degwa jağ hong!” ⁹Nebë saga om sën alam sën ayoj neya timu vu yi lo deneko semusën sën Abraham ko wirek in ayo ya timu vu Anutu lo.

¹⁰Rëk mu alam sën kwaj nevo bë desepa doğ Horek in demedo malaj-tumsën lo, og rëk malaj nama, in ãagek neggëp loğ Anutu-yi-ãapiya bë, “Mehöti sën nesepa loğ Horek sën neggëp loğ ãapiya-horek-yi rëk su niwëek menevonğ yoh vu ãagek pin los dahis rë lo, og rëk mala nama.” ¹¹Lob mehöti su yoh vu bë sepa doğ Horek pin los dahis megevonğ yi natu mehö yohvu gëp Anutu mala rë. Gağ ãagek neggëp loğ Anutu-yi-ãapiya bë, “Alam yohvu ayoj neya timu vu Anutu lom mëm sën denedo malaj-tumsën degwata.” ¹²Rëk Horek su nër ãagek rak alam sën ayoj neya timu vu Anutu lo rë, gağ nër bë, “Mehöti sën nesepa loğ Horek pin

los dahis lo rëk medo mala-tumsën degwata.” ¹³Rëk hil su ayoh vu bë sepa doḵ Horek pin los dahis rë, om Horek nër bë hil rëk malad nama na verōḵ yi. Rëk mu rëk nama, in Kerisi du hil ḡaḡek-nyëvewen-yi saga raḵ yah yi. Nebë saga, in dekevu wirek meneggëp loḵ Anutu-yi-ḵapiya nebë, “Anutu nelë mehōnon sën derekō raḵ ḵele lo paya.” ¹⁴Lom Anutu nevonḡ nebë saga in bë Kerisi gevonḡ beḡaḡek semusën sën nenër vu Abraham wirek lo anon jaḵ. Ḡaḡek semusën sënë nebë rëk geḵo alam-yu-ngwë nah vu yi geving. Genevonḡ in bë Anon Vabuung nam medo geving hil jaḵ sën hil ayod neya timu vu Kerisi.

Anutu Yi Horek Su Yoh Vu Bë Dahun Yi Ḡaḡek Semusën Sën Joo Vu Abraham Wirek Lo Na Rë

¹⁵Arig lo, sa bë nanër ḡaḡek ti metahu jaḵ nḡaa sën hil mehōnon nehevonḡ vu dob lo rë. Bë mehōti najoo ḡaḡek venuh nabë nadiiḵ loḵ mëm debo yi ḵupeḵ gelek nalu lo losho yi alam, lob kevu megëp balam degelë, og mehō ngwë su yoh vu bë jesōo ḡaḡek vewen na, ma kevu yi ḡaḡek dus ngwë megelu doḵ na geving rë. ¹⁶Lob ḡaḡek sën Anutu nër wirek lo, og nër raḵ Abraham bë, “luho yi mewis”. Su dekevu bë “losho yi mewis” rë. Bë nabë saga og denanër jaḵ alam nḡahi, gaḵ yik dekevu raḵ mehō timu bë, “luho yi mewis”, lob sënë valeḵ Kerisi. ¹⁷Om ḡaḡek sën sa bë nanër lo nebë: Anutu joo ḡaḡek ving Abraham ggovek ya nebë saga beneggëp, loḵ mëm nḡebek 430 maya lob mëm Anutu vonḡ Horek vu Moses. Rëk Horek sënë yō nahën neverup tamusën rot, om su yoh vu bë kevoh ḡaḡek muḡinsën sën Anutu joo vorot lo na benatu ḡaḡek meris rë. ¹⁸Gaḵ nabë hil nanër nabë alam sën su denesepa loḵ Horek rë lo su deyoh vu bë degeḵo Anutu yi ḡaḡek semusën sënë rë, og hil ḵevoh ḡaḡek semusën sën Anutu joo ving Abraham muḡinsën lo ya betu ḡaḡek meris. ¹⁹Nebë saga, om maḵ nevonḡ Horek yam ving in va? Nevonḡ yam in bë nanër nḡaa nipaya tato vu hil bena berup doḵ buk sën Abraham yi mewis ti berup lo. Yi mewis ti sën Anutu nenër ḡaḡek semusën raḵ yi lo. Lob angër denenër Horek saga vu Moses in bë geḵo nam vu hil ḵenud lo. ²⁰Rëk mu wirek og Anutu nevonḡ ḡaḡek semusën saga niröp vu Abraham, gangër los mehōnon su deloḵ vu yi medenër rë.

Horek Yi Huk Bë Geḵo Hil Nam Vu Kerisi

²¹Om Horek maḵ neggërin Anutu yi ḡaḡek semusën benetu nḡaa meris-a? Gaḵ ma! Bë Horek ti neggëp beyoh vu bë gevonḡ behil medo malad-tumsën og nivesa. Yik rëk gevonḡ behil natu mehōnon yohvu. ²²Rëk ma, geti su nebë saga rë. Anutu-yi-ḵapiya tateḵin bë hil pin nehevonḡ nḡaa nipaya meneggëp vu hil, om aggata timu neggëp. Bë hil ayod na timu vu Yesu Kerisi, og Anutu rëk gevonḡ yi ḡaḡek semusën saga vu hil banon jaḵ. ²³Wirek sën ḡaḡek vongvingsën-yi yō nahën lo, og

Horek tu ala bedegingengin hil. Rot beya verup loḵ buk sèn Kerisi tatekin aggata vongvingsèn-yi rangah vu hil lo. ²⁴Horek tu ala meneḡin hil in bē geli hil na vu Kerisi, in hil ayod na timu vu yi lob mēm Anutu nanēr hil nabē hil alam yohvu. ²⁵Loḵ mēm gwēbeng hil ayod neya timu vu yi, lom mēm Horek su nedegingengin hil ggōkin yah rē.

Sèn Hil Ayod Neya Timu Vu Kerisi Lo Vong Behil Atu Anutu Nalu

²⁶Yōnon, ham pin tu Anutu nalu in ham ayomin neya timu vu Kerisi. ²⁷Log ham pin sèn neripek bēl raḵ Kerisi arē lo, ham tu Kerisi-yi-alam beham los nevonḡ nḡaa neggēp ti. ²⁸Beham su rēḵ basuh ham gōkin nah nabē ham alam Yuda ma ham alam-yu-ngwē rē. Geham su rēḵ basuh ham nah nabē ham vahi og hur meris geham vahi og ala rē. Geham su rēḵ basuh ham menanēr ham nabē, “Heḵ maluh gehameḵ avēh!” rē. Gaḵ ham pin netu alam degwa timu beham los Kerisi Yesu nedo revuh ti. ²⁹Ham tu Kerisi-yi-alam om mēm ham tu Abraham yi mewis ving nebē saga, om ham rēḵ natōḵ vu semusèn pin sèn Anutu baḡo raḵ Abraham wirek lo geving.

Kerisi Yi Hur Hil Om Rēḵ Gevonḡ Behil Natu Anutu Nalu

4 ¹Bē mehōti nanēr borot nabē nalu rēḵ doḵ nah ben megeḵo yi nḡaa pin natu yi nḡaa, rēḵ mu nalu yō nahēn mahen, og yīḵ su anon raḵ beḵo pevis rē. Gaḵ yō nahēn nedo nebē hur ti. ²Log ama lo mewa lo getatovaha bedeneḡin yi rot beya neverup loḵ buk sèn ama ggooin raḵ lo. ³Log hil nebē saga. Hil nahēn nado nebē hurmahen gehil su arig rē, lob nḡaahur sèn deneging dob agi denedegingengin hil. ⁴Rēḵ mu buk sèn Anutu tung lo verup ggovek ya, lob vong Nalu yam bavēh ti ḵo yi. Lob dahun yi gesepa loḵ Horek, ⁵in bē doḵ vu hil mehōnon sèn Horek degingengin hil lo begeḵo hil nah natu Anutu nalu.

⁶Lob ham tu Anutu nalu ggovek, om sèn nevonḡ Nalu yi Anon Vabuung yam menedo loḵ hil ayod, benevonḡ behil netahi bē, “Aba! nebē Amaḡ!” ⁷Om su hong hur meris meḡenevonḡ huk vu ala ngwē rē, gaḵ ḡetu Anutu nalu. Ḡetu Anutu nalu om nēr bē yi nḡaa pin tu hong nḡaa.

Paulus Kwa Ya Nḡahi In Alam Galata

⁸Wirek ham duḡin Anutu, lob ham tu anutu-kuungsèn hir hur bedeneḡin ham, rēḵ mu anutu-kuungsèn saga su sir anutu soḡek rē.

⁹Loḵ mēm gwēbeng sēnē ham neraḵ Anutu ni ggovek ya-E mu maḵ sa nanēr nabē Anutu neraḵ ham nimin-loḵ ham bē gwērīn ham nah vu nḡaahur meris nebē saga benatu hir hur gōkin in va? Su deyoh vu bē degevonḡ nḡaa nivesa ti vu ham rē, gesu deyoh vu bē dedoḵ vu ham rē. ¹⁰Ham nahēn nesepa loḵ meneḵo hir buk los hir kwev mewis gesoda bōp bōp los ta mewis raḵ. ¹¹Wōp-o! Sa vasap sa mesa nehevong huk rot in ham rēḵ ma gesa huk anon ma!

12-13 Arig lo! Ham sepa dok sa vahağ nabë sën sa nesepa loğ ham vahamin wirek lo. Sa niğ rağ wirek rëğ ham su nevonğ paya vu sa rë. Gağ niraxsën jom sa ahon besa nado ham nyëğ, lom senër Bengö Nivesa vu ham nyëdahis. 14 Niraxsën saga vonğ huk böp vu ham, rëğ ham su nimin nelëlin sa ma ham ruu demimin vu sa rë. Gağ ham ço sa rağ nebë Anutu yi angër ti, ma nebë Kerisi Yesu yö yök vu ham. 15 Lob ham kwamin vesa rot in sa, rëğ gwëbeng og mağ nebë va? Yönon! Serağ ni bë wirek og ham kwamin paya in sa rot beham vonğin bë selupek malamin gahis vër mebo vu sa!

16 Loğ nebë va? Ham nelë sa paya gwëbeng in senër gägek anon rangah vu ham ma va? 17 Loog serağ alam saga nij vorot bë deneko ham rağ, rëğ mu sir alam nij paya. Denevonğin bë hil basuh hil gemëm ham nimin dëlin sa geham napiik vu sir mu pangësën. 18 Sa su newağ nerağ in ham rë! Gağ nabë sa su medo geving ham rë galam vahi kwaj bo nabë dedok vu ham yönon, og sakağ nivesa. 19 Rëğ naluğ lo! Sayoğ niğerus rot nebë sën ata vimeng in nalu beni nesang lo, in bë ham natu Yesu yi alam gökin nah. 20 Sa hevongin bë sa medo geving ham loğ mëm seyoh vu bë nanër gägek niröp vu ham. Rëğ mu ma gesa kwağ neya ngahi bë sa gevonğ nabë va!

Gägek Peggirinsën Rağ Hagar Lu Sara

21 Ham bë gurek nah Moses-yi-horek babu beham sepa dok-a? Om ham gwengo gägek sën Horek nër agi rë! 22 Neggëp loğ Horek nebë Abraham nalu luu. Luho yi hur avëh ti değo ngwë, geluho venë soğek yö değo ngwë. Venë soğek sënë og su hur avëh ti yi rë, gağ yö tu ala menegin yi. 23 Lob nalu ngwë sën luho yi hur avëh değo lo, og değo nebë sën hil pin nehako nalud lo. Gağ ngwë sën luho venë soğek değo lo, og luho değo sir, lob Anutu nevonğ benalu loğ in bë yi gägek sën nër vorot lo anon jağ.

24 Lob gägek peggirinsën rağ gägek sagi. Avëh luu sënë nebë gägek luu sën Anutu joo vu mehönon lo. Hagar nebë Horek muğinsën sën Anutu vo vu alam Yuda ggëp Kedu Sinai wirek lo, beyi mewis lo detu Horek yi ngaa meris. 25 Kedu Sinai nedo dob Arabia sën Hagar yi mewis lo yö hir dob lo, lob sënë nebë Yerusalem sën nedo dob agi. Lob Yerusalem sën nedo dob agi, losho yi mewis lo detu ngaa-dob-yi yi ngaa meris bedeginengin sir pin. 26 Rëğ mu Yerusalem ngwë sën nedo vavunë lo, og saga nebë Abraham venë soğek, gengaa ti su tu ala medeginengin yi rë. Lob avëh saga vonğ bë hil pin atad. 27 In dekevu meneggëp loğ Anutu-yi-kapiya nebë:

“Hong avëh sën genare newam meris
gesu geğo nalum ti rë lo,
kwam vesa rot!

Hong sën su genevimengin nalum ti rë lo.

Ayem jak megenanër rangah nabë ahëm nivesa rot!

In avëh sën regga ni nelëlin yi lo yi mewis rëk ngahij sekë rot kesuu avëh sën nedo ving regga lo hen.”

²⁸Log arig lo! Ham nebë Isaak. Ham nebë hurmahen sën Anutu vong yam in bë gägek semusën sën nër vorot lo anon jak lo. ²⁹Rëk hurmahen sën ata ƙo yi nebë hil atad deneƙo hil pin lo nelë hurmahen ngwë sën degwa vu Anon Vabuung lo paya wirek basis begö vu yi, lom yik gwëbeng nebë saga ving. ³⁰Rëk mu dekevu Sara yi gägek meneggëp loƙ Anutu-yi-ƙapiya bë, “Gwetii hong hur avëh luho nalu dena in hur avëh nalu su rëk doƙ nah böm geving sa naluğ rë, gaƙ rëk nama!” ³¹Om arig lo, hil su nebë hur avëh nalu hil rë, gaƙ hil nebë venë soğek nalu hil.

Hil Sën Kerisi Ƙo Hil Vër In Ngaa Nipaya Lo Hil Su Malad Anonin Ngaa Nipaya Gökin

5 ¹Kerisi ƙo hil vër in ngaa sën deginengin hil lo in bë hil su ağurek nah ngaa ti babu megegin hil nah gökin. Om ham bare niwëëk geham su gurek Horek babu medeginengin ham. ²Ham ngo! Sa Paulus sa bë nanër vu ham nabë: Nabë degerah* ham navimin, og Kerisi su rëk doƙ vu ham rë, gaƙ rëk nama!

³Lob sa bë nanër gägek sënë vu ham gökin nah rë nabë: Bë ham gwerah* navimin, og ham rëk sepa doƙ Horek megwëvong noh vu pin geving. Rëk nabë ham kweyëh horek timu og ham rëk malamin nama. ⁴Nabë ham kwamin bo nabë ham sepa doƙ Horek in gevong meham natu mehönon yohvu, og ham kwehe ham vër in Kerisi-yi-alam. Om Anutu su rëk nanër ham nabë ham alam yohvu rë, gaƙ rëk nama. ⁵Rëk Anon Vabuung neloƙ vu hil behil nid wëëk menavo kwad in buk sën Anutu nanër hil nabë hil mehönon yohvu jak sën hil ayod neya timu vu Kerisi lo. ⁶In hil sën Kerisi-yi-alam hil lo, nabë hil herah* navid ma hil su herah* navid rë, og sagaƙ ngaa meris besu neloƙ vu hil rë. Gaƙ ngaa anon soğek nebë hil ayod neya timu vu yi, bahëd neving yi losho alam vahi pin sën ayoj neya timu vu yi lo. ⁷Wirek ham nesepa loƙ yi nivesa, loƙ maƙ re ggërin ham om sën gwëbeng ham su nesepa loƙ gägek anon rë-ë? ⁸Anutu sën ggöoin ham raƙ lo su ggërin ham yah nebë saga rë! ⁹Ngaa nipaya yik nebë yiist*. Gägek nipaya mahen teka neloƙ ya ham ti ti ayomin, lob denenër yoh vu ham pin lob nevong beham pin nimin paya neraƙ. ¹⁰Rëk Mehöböp vo niwëëk vu sa besa kwağ nevo bë ham rëk gwevu gägek nipaya saga na, gemëm hil sepa doƙ kwa timu. Rëk mu alam sën denevong gägek nipaya neverup loƙ ham lo, nabë sir los arëj ma alam meris, og hir ngaa nipaya sënë neggëp vu sir berëk degeƙo nyëvewen doƙ nah.

¹¹Lob arig lo, alam sagi ahëj sengën vu sa, in senër bë Yesu diiƙ raƙ ƙelepeƙo* in bë geƙo hil nah vu Anutu. Gaƙ bë sa nanër nabë hil gerah*

navid in bë hil anah vu Anutu, og su rëk ahëj sengën vu sa rë, gesu rëk dedeginengin ngaa maggin jaḵ sa rë. ¹²Ham nanër vu alam sën denevong ḡaḡek nebë agi neverup loḵ ham lo nabë sahëḡ neving bë degerah paya gedeketöv navij na!

¹³Lob arig lo, Anutu ggooin ham raḵ in bë geḵo ham vër in ngaa sën deginengin ham lo. Rëḵ mu ham gweḡin ham nivesa geham su kwamin bo nabë neḵo ham vër in Horek, om mëm ham gwevong ngaa sën ham malamin anonin lo jeggin jeggin noh vu kwamin. Gaḵ mu ham ahëmin geving ham beham ngo dahun ham. Ham su kwamin bo nyëvewen rë, gaḵ ham doḵ vu ham nyëmasën. ¹⁴In hil nasupin Horek pin loḵ yah ḡaḡek timu sënë nebë: Ahëm geving alam sën denedo dus vu hong lo nabë sën ngo ahëm neving hong! ¹⁵Ham gweḡin ham nivesa. Gaḵ nabë ham medo nanër ham menakwër yalek doḵ ham ayomin, og ham rëḵ basap ham beham kwetëḵin ham genyëḡ ḡep meris.

Anon Vabuung Yi Ngaa Los Hil Ngaa Muḡeng

¹⁶Om sa nanër vu ham nabë: Nabë ham sepa doḵ Anon Vabuung meḡin ham, og ham su rëḵ malamin anonin ngaa nipaya meham gwevong rë. ¹⁷In hil nemalad anonin ngaa sën Anon Vabuung nelë bë su yoh vu rë lo, log Anon Vabuung ahë neving bë hil ḡevong ngaa nivesa sën hil ayod ninelëlin lo. Luho medo denesis beḡo vu sir, om ham su yoh vu bë rëḵ gwevong ngaa nivesa sën ham kwamin nevo lo banon jaḵ rë. ¹⁸Rëḵ mu nabë ham nesepa loḵ Anon Vabuung, og Horek su neḡin ham rë.

¹⁹Lob ngaa sën hil nemalad anonin lo nebë sënë: Hil nehevong bagḡëb, gehil nehevong ngaa sën su yoh vu rë lo, gehil kwad nevo ngaa jeggin jeggin raḵ ngaa sën alam denevun sir in lo. ²⁰Hil kwad neya vu ngaa vahi kesuu Anutu, hil nehevong parahek los ḵatoong. Hil nevasuh hil menasis beḡo vu hil vewen vewen, hil nanër hil, hil ayod nesis yi, hil ahëd sengën menehevong paang. Hil nevengwëḡ raḵ ngaa nipaya vunsën in bë ḡaḵo hil jaḵ, hil nemehoo hil, hil nevasuh hil. ²¹Hil nehalë mehö ngwë paya in ngaa nivesa töḵ vu sir, hil nanum bël mengëës meneḵeyevin, hil nehevong nos böp los nanum benehevong raro nipaya gengaa jeggin jeggin, log hil nehevong ngaa nipaya aggagga pin nebë saga ving. Lob sa bë nanër vu ham gökin nabë sën senër vu ham wirek lo nabë: Alam sën denevong ngaa nebë aga, og su rëḵ dedoḵ na Anutu-yi-nyëḡ bedemedo geving yi rë. ²²Rëḵ mu Anon Vabuung tahu hil loḵ ngaa nebë sënë: Hil ahëd geving hil, hil medo los kwad vesa, hil ayod ḡep revuh, hil su abo doḵ nipaya nyëvewen, hil kwad bo mehö ngwë madok vu sir, hil napiiḵ vu ngaa nivesa, hil ḡevong niröp noh vu sën hil nanër lo. ²³Hil malad yes, hil najom hil ahon in ngaa nipaya. Gaḵ horek ti su negḡep in bë nanërin ngaa nebë sënë rë.

²⁴Lob mehönön sën detu Kerisi-yi-alam lo, og desis ngäa sën malaj anonin lo los ngäa nipaya sën ayoy nevu nevu in lo rak ya kelepeko* in bë nama na. ²⁵Anon Vabuung nevo niwëek vu hil, lob hil ayoh vu bë sepa doḡ ngäa nivesa, om hil aḡurek babu mesepa doḡ vaha jaḡ buk pin. ²⁶Hil su sepa doḡ ngäa sën geḡo hil arëd jaḡ lo, gehil su ḡevonḡ bemehö ngwë ahë sengën jaḡ, gehil su ḡalë mehö ngwë sën alam vahi denëko sir rak lo paya.

Hil Adoḡ Vu Hil Arid Lo Sën Denetöḡ Rak Maggin Lo

6 ¹Arig lo! Bë ham ti gevonḡ ngäa nipaya ti beham jaḡ ni, og ham sën nesepa loḡ Anutu niwëek lo tato aggata niröp vu yi. Rëḡ mu ham gwevonḡ nabë saga los malamin yes. Geham su gweko ham jaḡ, gaḡ ham gweḡin ham, in ngäa nipaya rëḡ pelëpin ham beham rëḡ bës geving. ²Ham doḡ vu ham vewen vewen beham kwerë maggin sën netöḡ vu ham lo. Ham gwevonḡ nabë saga in ham gwevonḡ noh vu Kerisi yi horek. ³In nabë mehö meris ti kwa bo yi nabë yik mehö-los-bengö ti, og mehö saga nekuung in yi. ⁴Rëḡ mu alam pin yö deseggi hir huk medejaḡ ni rë, loḡ mëm nabë nivesa og mëm kwaj vesa in, gaḡ su degeko sir jaḡ in nabë dekesuu mehö ngwë. ⁵In Mehöböp rëḡ seggi hil pin ti ti in hil ngo hil huk sën hil nehevong lo.

⁶Log ham doḡ vu ham alam sën denenër Anutu yi ḡaḡek vu ham lo jaḡ ngäa navij yi. ⁷Ham su gwekuung in ham! In hil su ayoh vu bë tetuhin Anutu rë, gaḡ rëḡ gevonḡ nyëvewen vu hil noh vu ngäa sën hil nehevong lo. ⁸Bë mehöti sepa doḡ ngäa nipaya sën mala anonin lo, og rëḡ natöḡ jaḡ nyëvewen nipaya bemala nama. Gaḡ nabë sepa doḡ Anon Vabuung megevonḡ ngäa nivesa, og rëḡ geḡo nyëvewen nivesa vu Anon Vabuung bemedo mala-tumsën degwata. ⁹Om hil su nid tebö in ngäa nivesa. In nabë hil su seḡed nama in rë gehil ḡevonḡ niwëek, og hil rëḡ ḡaḡo nyëvewen nivesa doḡ nah vu tamusën. ¹⁰Om nabë aggata neggëp behil ayoh vu bë ḡevonḡ ngäa nivesa vu mehö ngwë, og hil ḡevonḡ. Hil adoḡ vu mehönön pin nabë saga, rëḡ mu hil kwad bo hil arid lo sën ayoy neya timu vu Yesu lo namuḡin kesuu alam dahis.

Paulus Kwa Vesa In Sën Kerisi Diik Rak Kelepeko

¹¹Log ham gwelë ḡaḡek dus ti sën agi nivesa! Yik sengo kevu rak nemaḡ niröp gesa kevu böpata! ¹²Alam sën denevonḡin bë ham gwerah* navimin lo denevonḡ nebë saga in bë alam vahi degelë sir nivesa medegeko sir jaḡ. Log denevonḡ saga in bë denoh nenga in ngäa maggin sën netöḡ vu alam sën denenër bë Kerisi diik rak kelepeko* in hil lo. ¹³Yönon, denerah* navij, rëḡ mu su denesepa loḡ Horek pin rë gema. Gaḡ denevonḡin bë ham gwerah* navimin in bë yö denanër hir huk rangah medegeko sir jaḡ in. ¹⁴Rëḡ sa, og sa nehaḡo sa rak in ngäa timu sënë

nebë: Hil Mehöböp Yesu Kerisi diik raq kelepeko*, lob vong bengaa dob yi su yoh vu bë najij sa gökin rë. Lob sa su rëq malağ anonin ngaa dob yi gökin nah rë. ¹⁵In mehöti sën tu Yesu Kerisi yi alam raq lo, nabë rah* navi ma su rah* navi rë, og sagaq ngaa meris, gaq ngaa anon nebë mehö saga tu mewis raq. ¹⁶Lob alam pin sën kwaj nevo gağek agi bedenesepa loq lo, og Anutu kwa gevongin sir begevong bayoj gëp revuh, in detu alam Israel raq.

¹⁷Om mehöti su geqo gağek saga jaq gökin nah. Alam denevong rii raq sa in Yesu yi hur sa, bebegö niben neggëp loq sa naviğ vorot beyiğ ggovek saga.

¹⁸Arig lo, hil Mehöböp Yesu Kerisi gevong semusën vu ham anomin. Yönon.